

ASSITEJ - NORGE

Mie Berg Simonsen

Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74.

Januar 2005

Innhold

Målsettinger	3
Økonomiske rammer	4
Organisering	4
Målgrupper og brukere	5
Aktivitet	5
Plassering i feltet	6
Forvaltningshistorie	7
Vurderinger	8

Assitej-Norge er den norske avdelingen av den Internasjonale forening for barne- og ungdomsteater (Association Internationale du Theatre pour l'Enfance et la Jeunesse¹), og tilskuddene over post 74 går dels til drift av organisasjonen og dels til en festival for barne- og ungdomsteater som arrangeres annet hvert år i Kristiansand. Assitej Norge ble konstituert i 1982, mens den første festivalen fant sted ti år senere, i 1992².

Dette evalueringsnotatet bygger på egevalueringen fra Assitej til Norsk kulturråd i mai 2004, svar fra Assitej på oppfølgingspørsmål, søknader og rapporter i Norsk kulturråds arkiv, samt på synspunkter og opplysninger fra noe ulikt hold³.

Målsettinger

I følge Assitejs lover er organisasjonens mål

å utvikle et høyverdig allsidig barne- og ungdomsteater med hensyn til form og innhold gjennom å:

- a) stimulere til kontakt mellom ensembler/grupper, organisasjoner og personer som arbeider med barne- og ungdomsteater,
- b) stimulere til utveksling av erfaringer mellom Norge og andre land,
- c) stimulere til studiereiser og gjestespill,
- d) presentere forslag som angår dette arbeidet for myndighetene⁴.

Dagens arbeid rettes mot å stimulere norske barne- og ungdomsteater til en kvalitetsheving og gjøre dette teatersegmentet mer synbart, noe som igjen kan gi ressurser for en heving av kvaliteten⁵.

¹ ... som altså forkortes til Assitej. Organisasjonen arbeider for å fremme profesjonelt barne- og ungdomsteater gjennom internasjonal utveksling av erfaringer, ideer og mennesker. Organisasjonen består av 65 medlemsland, deriblant 5 nordiske (Rapport fra Assitejs 13. verdenskongress og festival, Tromsø 10-19. juni 1999, s. 1). Foreningens internasjonale sekretariat ambulerer mellom medlemslandene, som også skifter på å finansiere det. Fra 1999 – 2002 ble generalsekretariatet finansiert av Danmark, Finland, Norge og Sverige etter den nordiske fordelingsnøkkelen og med bevilgninger fra de respektive departementer (jmf. brev fra KKD til Norsk kulturråd 16.12.2002).

² Egevalueringen fra Assitej til Norsk kulturråd, mai 2004, s. 1.

³ 1. lektor Gunnar Horn, SEBUT, Høgskolen i Agder, konsulent Yrjan Svarva, Norsk kulturråd, uformelle samtaler i miljøer rundt Assitej.

⁴ Egevalueringen, s. 1.

⁵ Egevalueringen, s. 2.

I tilsagnsbrev fra Norsk kulturråd står det at Assitej Norge skal arbeide for å utbre barne- og ungdomsteater til nye grupper og å stimulere til økt aktivitet når det gjelder barne- og ungdomsteater.

Økonomiske rammer

Det blir gitt 2 ulike tilskudd til Assitej over post 74, for det første til drift av organisasjonen, i 2004 kr. 354 000, og for det andre til Barne- og ungdomsteaterfestivalen som arrangeres i Kristiansand annet hvert år, men som får tilskudd hvert år, for 2004 kr. 81 000.

I hvert fall fra år 2000 har søknadsummene ligget til dels mye høyere enn det som er blitt tildelt. Assitej har derfor søkt om tilskudd til barne- og ungdomsteaterfestivalen, i form av prosjektmidler, fra ulike instanser, som Fond for lyd og bilde og Fond for utøvende kunstnere⁶.

Organisasjonen Assitej kjøper tjenester fra Oslo Teatersenter⁷, blant annet i form av en administrativ ledelse fra lederen av teatersenteret, tilsvarende ¼ stilling. Styreleder i Assitej kompenseres p.t. med kr. 15 000 pr år, i det vesentlige for tapt arbeidstid på grunn av reisevirksomhet.

Av budsjetter fremgår det at deltakelse på møter, festivaler og seminarer, i Norge, Norden og verden for øvrig, trekker en relativt stor del av ressursene⁸.

Organisering

Assitej Norge ledes av et styre på 7 personer, valgt blant foreningens 47 medlemmer⁹ og etter de foreliggende dokumenter å dømme, har kontinuiteten i styrerepresentasjonen vært sterk.

⁶ Også for 2004 var søknadssummen høyere enn tildelingen. Men det er ikke sendt inn noe justert arbeidsbudsjett som viser hvilke andre midler som er skaffet til veie for å realisere festivalen.

⁷ Tidligere Oslo Amatørteatersenter.

⁸ Av det ureviderte arbeidsbudsjettet for 2004 godt over 30%.

⁹ www.assitej.no, 29.9.2004.

Foreningen har en sammensatt medlemsskare, som spenner fra institusjonsteatre og frie grupper til kunstnerorganisasjoner, interesseorganisasjoner og individuelle medlemmer. Også fylkeskommunale kulturinstanser er representert, gjennom Fylkesrådmannen i Akershus.

Målgrupper og brukere

Det er selvsagt først og fremst Assitejs medlemmer som må regnes som målgruppe og brukere av foreningens virksomhet og tjenester. Disse er en sammensatt og uensartet gruppe, og i praksis konsentrerer Assitej sin virksomhet stort sett om de frie scenekunstgrupper som arbeider mot barn og unge.

I annen hånd utgjør det norske barne- og ungdomsteatertilbudets potensielle og faktiske publikum foreningens målgruppe og brukere, både gjennom det generelle arbeidet for å bedre tilbudet av teaterforestillinger for barn og ungdom, og gjennom den konkrete innsatsen med festivalen for barne- og ungdomsteater. Inntrykket er at Barne- og ungdomsteaterfestivalen har stor betydning, for Kristiansands publikum i form av tilgang til en rekke forestillinger som ellers ikke ville blitt vist, og som møteplass, inspirasjonskilde og faglig utviklingsarena for kunstnere og teaterfolk¹⁰.

Aktivitet

Som tiltak kan Assitej nærmest betegnes som en fagpolitisk organisasjon på den delen av scenekunstheltet som arbeider for barn og ungdom.

Det konkrete arbeidet i forhold til medlemmene består i hovedsak i å samle, koordinere og formidle informasjon om forestillinger, hendelser, tiltak og lignende, i inn- og utland. Denne kontakten foregår i alt vesentlig via internett, der foreningen har en hjemmeside med oppdatert informasjon og relevante lenker¹¹.

¹⁰ Marked for scenekunst, som også får tilskudd fra post 74 og som derfor også blir evaluert, er også et møtested for scenekunstgrupper som henvender seg til barn og unge, men av en helt annen karakter.

¹¹ www.assitej.no.

Videre opprettholder Assitej et internasjonalt og nordisk nettverk innenfor barne- og ungdomsteater, og særlig det nordiske nettverket har vært aktivt i de senere årene (i form av utveksling av forestillinger, møte- og seminarvirksomhet m.v.). De baltiske land er blitt trukket inn i dette, noe som vurderes som særlig viktig.

En hovedoppgave for Assitej-Norge er arbeidet med Barne- og ungdomsteaterfestivalen hvert annet år og festivalen er den viktigste arenaen for å virkeliggjøre foreningens mål. Festivalen er lagt til Kristiansand og består av et utvalg forestillinger for barn og unge, som vurderes å ligge på et faglig høyt nivå, samt av ulike møter og seminarer. Dette er, i følge informanter, viktige arenaer for refleksjoner og faglig utvikling for mange av dem som arbeider med scenekunst for barn og unge. I 2004 ble festivalen arrangert fra 20. – 23. oktober, med 17 forestillinger fra 15 forskjellige frie grupper, hvorav 3 var gjestespill fra Danmark. Alle forestillinger var åpne for publikum.

Inntrykket er at en overveiende del av arbeidet innenfor Assitejs styre, og dermed også av foreningens ressurser, rettes mot festivalen.

Plassering i feltet

Assitej Norge har en sentral plassering på feltet scenekunst for barn og unge, for så vidt som den er den eneste organisasjon i sitt slag i Norge; ingen andre er spesifikt knyttet til barne- og ungdomsteater. Og Barne- og ungdomsteaterfestivalen, som i en viss forstand er Assitej Norges festival, er den eneste teaterfestival i Norge, av denne type og for disse aldersgruppene.

Samtidig er det klart at Assitej i all hovedsak virker innenfor det frie scenekunstheltets kretsløp og med tilsvarende liten kontakt med den institusjonaliserte delen. Det er såkalte frie grupper som lager forestillinger for barn og ungdom som først og fremst er Assitejs brukere, ikke institusjonsteatrene. Kontorfellesskap med Norsk forening for figurteater/UNIMA-Norge i Oslo Teatersenter gir også en praktisk nærhet til denne typen scenekunst for barn og unge, ettersom figurteater i Norge i stor grad har vært utviklet som forestillinger for barn nettopp av frie grupper.

En mulig, ny samarbeidspartner for Assitej i festivalsammenheng er Agder Teaters Figurteaterfestival, som i omkring 10 år også har vært arrangert i Kristiansand. Hittil har de to festivalene alternert tidsmessig; det året Figurteaterfestivalen

arrangeres er det ingen Barne- og ungdomsteaterfestival, og omvendt. På kort sikt kan det være noe å hente på et administrativt og arrangementsmessig samarbeid, og på lengre sikt kanskje også innholdsmessig og kunstnerisk. Men samtaler om dette er knapt kommet i gang.

Derimot har Assitej Norge fra 2000 vært sentral i et samarbeid med Høgskolen i Agder om å opprette et Norsk senter for barne- og ungdomsteater i tilknytning til høgskolens Institutt for teater¹². Fra 2004 er dette senteret, SEBUT¹³, i en oppstartingsfase, og har gitt produksjonsstøtte til en forestilling valgt ut etter søknad av SEBUTs interimsstyre. Forestillingen produseres i dialog med studenter og lærer ved Institutt for teater, vises som et prosjekt under barne- og ungdomsteaterfestivalen høsten 2004 og som en forestilling under 2005-markeringen i Kristiansand i juni 2005. SEBUT vil samarbeide tett med så vel Assitej/Barne- og ungdomsteaterfestivalen som Agder Teater/Figurteaterfestivalen, og kan muligens på sikt utgjøre den forbindelsen som mangler i dag.

Forvaltningshistorie

Det virker som Kulturdepartementet har gitt statlige tilskudd fra starten av, dvs til Assitej-Norge fra 1982, og så i tillegg til Barne- og ungdomsteaterfestivalen fra 1992. Tidlig på 1990-tallet ble forvaltningen av disse tilskuddene overført til Riksteatret, mens de fra 1.1.1995 ble delegert til Norsk kulturråd¹⁴.

¹² Institutt for teater ved Fakultet for kunstfag, Høgskolen i Agder, utdanner faglærere i drama/teater (3-årig bachelor), og gir årsstudier og halvårsstudier i drama. Instituttet knytter til seg profesjonelle gjestelærere på et høyt nivå, og har et stort internasjonalt kontaktnett. Institutt for teater har gjennom mange år vært spesielt opptatt av teater for barn og unge, og er en viktig medspiller både i Assitej festivalen og i Agder Teaters Figurteaterfestival (www.assitej.no).

¹³ SEBUT tar mål av seg til å bli et nasjonalt kompetansesenter for profesjonelt teater for barn og unge. SEBUT satser på å bygge opp en produksjonsenhet, en forskningsenhet og en etter- og videreutdanningsenhet. Videre vil senteret arbeide med dokumentasjon og publikasjon innenfor feltet (www.assitej.no).

¹⁴ Men nærmest i 2 etapper: fra 1.1.95 delegert forvaltning av tilskuddet og fra 1996 også ansvar for tildelingsbrev??? Jmfr. brev fra Kulturrådet til Assitej Norge (1999/00730KL429).

Vurderinger

Assitej Norges rolle, samt Barne- og ungdomsteaterfestivalen, kan sees i forhold til at satsing på teatertilbud til barn og ungdom har vært på dagsorden i politikk og forvaltning i mange år, til dels også i form av føringer og betingelser for tilskudd som har vært gitt, både til institusjoner og andre. I en slik sammenheng har så vel foreningen som festivalen en viktig plass.

I dag må Barne- og ungdomsteaterfestivalen nærmest betegnes som Assitejs festival. Selv om det er en egen bevilgning til festivalen over post 74 og til tross for at det formelt er to tilskudd og to regnskap, virker det både som tilskuddet til foreningens drift, og framfor alt styrets arbeid, for en stor del går med til festivalen. Den er avhengig av mye frivillig innsats og den sammensatte og usikre finansieringen av Barne- og ungdomsteaterfestivalen, gjør planlegging vanskelig. Blant annet er det vanskelig å få til bindende avtaler med grupper m.v. tilstrekkelig tidlig.

Det bør diskuteres om det vil være fruktbart med en annen og løsere tilknytning mellom Assitej og selve festivalen, dvs. et skarpere skille mellom de to virksomhetene. Det kan tenkes en videreutvikling av Barne- og Ungdomsteaterfestivalen i samarbeid med SEBUT ved Høgskolen i Agder, der en formålstjenlig arbeidsdeling bør være et mål. Assitej bør først og fremst være involvert på den kunstneriske og innholdsmessige siden, mens SEBUT tar hånd om mye av det administrative arbeidet.

Av hensyn til en helhetlig og faglig forvaltning bør det vurderes å flytte tilskuddet til Barne- og ungdomsteaterfestivalen fra post 74 og til post 50 i Norsk kulturråd, og gjøre dette til et eget tiltak uavhengig av foreningen Assitej.

Som en fagpolitisk organisasjon på scenekunstheltet har Assitej sterke likhetstrekk med Forening for figurteater/UNIMA-Norge, som i dag får tilskudd over post 78 på KKDs budsjett. Det bør vurderes å gi tilskudd til denne typen tiltak ut fra de samme retningslinjer og budsjettposter, hvilket vil bety å flytte tilskuddet til Assitej til post 78 på departementets budsjett.